

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny **(927)**

111. posiedzenie
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji
w dniu 26 maja 2009 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o dokumentach paszportowych (druk senacki nr 568, druki sejmowe nr 1937, 1957).
2. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o cudzoziemcach (druk senacki nr 569, druki sejmowe nr 1966, 1979).

(Początek posiedzenia o godzinie 15 minut 04)

(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz)

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Otwieram posiedzenie Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

W porządku obrad mamy do rozpatrzenia dwie ustawy. Pierwsza z nich to ustawa o zmianie ustawy o dokumentach paszportowych, druk senacki nr 568.

Witam serdecznie przedstawicieli rządu. Witam państwa. Witam panów senatorów. Na wstępie prosiłbym o krótkie przedstawienie stanowiska rządu.

**Zastępca Dyrektora Departamentu Spraw Obywatelskich
w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji
Mirosława Hellich:**

Mirosława Hellich, Departament Spraw Obywatelskich w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Projekt nowelizacji ustawy o dokumentach paszportowych reguluje kwestie przetwarzania danych biometrycznych, to znaczy ich przechowywania i udostępniania. Ponieważ od 29 czerwca zgodnie z rozporządzeniem Rady Wspólnot Europejskich oprócz pierwszej cechy biometrycznej będziemy pobierać drugą cechę w postaci odcisków linii papilarnych, powstało pytanie, czy przechowywać te linie papilarne po wydrukowaniu, po spersonalizowaniu dokumentu paszportowego.

Na forum Parlamentu Europejskiego były dość głośne dyskusje w tym przedmiocie. Ostatecznie w końcu ubiegłego roku podjęto decyzję, że to państwa będą decydowały o tym, czy te linie będą przechowywane, czy też nie. Komisja Europejska podkreśliła, że linie papilarne nie powinny być wykorzystywane do innych celów poza wydaniem paszportu. Większość z państw europejskich przyjęła takie rozwiązanie, że linie papilarne po wydrukowaniu paszportu nie będą przechowywane. My też taką decyzję... Nasz rząd też podjął taką decyzję i dlatego ta nowela jest konieczna. W tej kwestii podjęto decyzję, i tak mówi regulacja tej ustawy, że dane biometryczne do momentu wydrukowania paszportu nie będą w żadnym razie udostępniane do innych celów. Po wyprodukowaniu tego dokumentu i przekazaniu do organu paszportowego linie papilarne będą automatycznie kasowane.

Drugą kwestią, którą reguluje ta ustawa, jest umożliwienie organom paszportowym zamieszczania w centralnej ewidencji paszportowej informacji o tym, że uprawniony organ zatrzymał paszport w związku z prowadzeniem jakiegoś postępowania i wydaniem posta-

nowienia o środku zapobiegawczym. Ta informacja jest niezbędna w ewidencji paszportowej szczególnie dlatego, że dostęp do tej ewidencji będą miały już w tej chwili konsulatory wydające paszporty z drugą cechą biometryczną i ta informacja musi do nich dotrzeć, żeby wiedziały, że nie ma podstaw do wydania kolejnego paszportu w sytuacji, kiedy jest on zatrzymany. Chcemy, żeby ta informacja znalazła się w ewidencji paszportowej, dzięki czemu paszporty będą wydawane samodzielnie przez konsulatory, które nie będą zmuszone do każdorazowego występowania z zapytaniem do organów paszportowych w kraju o informację, czy taki paszport jest zatrzymywany. I temu celowi właśnie ta regulacja służy. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Dziękuję.

Czy jeszcze ktoś z państwa chce... Moment zaraz otworzę dyskusję. Może najpierw...

Otwieram dyskusję.

Senator Piotr Wach:

Ja mam pytanie, jeżeli chodzi o ten nowy wzór paszportu. W jakiej postaci linie papilarne, te dane, są umieszczone w paszporcie? Zapewne w postaci cyfrowej, ale jak to jest rozwiązane technicznie.

(Zastępca Dyrektora Departamentu Spraw Obywatelskich w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Mirosława Hellich: Oddam głos panu radcy ministra, który zajmuje się projektem od strony technicznej.)

Radca Ministra

w Departamencie Ewidencji Państwowych i Teleinformatyki

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji

Tomasz Wójcik:

Tomasz Wójcik.

Dane te będą przechowywane w chipie dokumentu paszportowego pod postacią pliku o rozszerzeniu wsq. Jest to ogólnie przyjęte rozszerzenie pliku, który służy do przechowywania danych w postaci odcisków palców.

Senator Piotr Wach:

I likwidacja przez organ wydający oznacza po prostu to, że te dane cyfrowe zostaną skasowane w organie wydającym, tak?

Radca Ministra

w Departamencie Ewidencji Państwowych i Teleinformatyki

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji

Tomasz Wójcik:

Dokładnie tak. Dane zostaną skasowane z ewidencji. Zresztą te dane w ewidencji paszportowej są umieszczone w postaci zaszyfrowanej.

(Senator Piotr Wach: Dziękuję bardzo.)

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Na prośbę marszałka Senatu ogłaszam przerwę techniczną. Jak długą?
(*Sekretarz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Elżbieta Owczarek: Maksymalnie trzyminutową.*)

No to przerwa pięciominutowa. Przepraszam bardzo.

(*Przerwa w obradach*)

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Wznawiam obrady.
Kontynuujemy dyskusję.
Pan senator Rulewski.

Senator Jan Rulewski:

Chciałbym wyrazić wątpliwość dotyczącą dość nietypowego terminu wejścia w życie ustawy, czyli siedem dni od uchwalenia.

(*Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz: Bo takie są terminy.*)

Ale rzadko to jest tak bardzo krótki termin. Przesłanie do konsulatów chociażby informacji i ich aplikacja do pracy – to będzie wymagało pewnego czasu. Siedem dni od dnia ogłoszenia...

**Zastępca Dyrektora Departamentu Spraw Obywatelskich
w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji
Mirosława Hellich:**

Ta ustawa reguluje kwestie przechowywania danych biometrycznych. A to, że będą pobierane linie papilarne do paszportów wynika już z dzisiaj obowiązującej ustawy. Tryb pilny wynika z tego, że do tej ustawy muszą powstać akty wykonawcze regulujące już dokładnie sposób pobierania linii papilarnych i sposób ich likwidacji w tych ewidencjach. Stąd była prośba o pilne uchwalenie tej ustawy, przed 29 czerwca.

(*Senator Jan Rulewski: To może tak zapisać.*)

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Proszę bardzo.

Kto z państwa chciałby zabrać głos? Czy jeszcze ktoś z panów senatorów chciałby zabrać głos?

Proszę Biuro Legislacyjne o krótką opinię.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Szymon Giderewicz:**

Szymon Giderewicz, legislator w Biurze Legislacyjnym.

Biuro nie zgłasza zasadniczych zastrzeżeń legislacyjnych. Uwagi biura skupiają się w niedoprecyzowaniu pewnych nowych rozwiązań w ustawie. W opinii Biura Legislacyjnego wprowadzenie obowiązku umieszczania w ewidencjach paszportowych informacji o zastosowaniu środka zapobiegawczego z art. 277 k.p.k. nie niesie takiego samego ustawowego obowiązku przekazywania tych informacji przez organy stosujące ten środek. Obowiązek ten wynika obecnie jedynie z przepisów rozporządzeń. W opinii biura obowiązek ten powinien być wpisany do ustawy. Jednak na tym etapie prac legislacyjnych biuro nie składa w tym zakresie propozycji poprawki, ponieważ byłaby ona za daleko idącą.

Podobne zastrzeżenie dotyczy dodawanego art. 50a ustawy: „Dane biometryczne w postaci odcisków palców przechowywane w ewidencji paszportowej do czasu wpisania przez organ paszportowy do tej ewidencji potwierdzenia przyjęcia sporządzonego dokumentu paszportowego”. W opinii Biura Legislacyjnego ta cezura czasowa nie jest określona dostatecznie jasno i precyzyjnie, dlatego może powodować wątpliwości interpretacyjne. Wydaje się, że powinna ona zostać doregulowana także przepisami określającymi materialną podstawę do przekazywania takiej informacji. Ale w tym zakresie biuro również nie zgłasza poprawki, gdyż taka poprawka wymagałaby ewentualnej współpracy ze stroną rządową.

Jedyna poprawka Biura Legislacyjnego sprowadza się do zaproponowania zmiany odesłania do art. 277 k.p.k. poprzez odesłanie wprost, a nie opisowe. W opinii biura może pozwolić to usunąć pewne wątpliwości interpretacyjne. Poprawka ta niesie pewną nowość merytoryczną i w tym zakresie też była już poddana krytyce przez stronę rządową. Tak że chciałbym, jeżeli można, powiedzieć tylko tyle i odwołać się do stanowiska rządu.

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Czy mogę prosić o stanowisko?

**Zastępca Dyrektora Departamentu Spraw Obywatelskich
w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji
Mirosława Hellich:**

Propozycja pana mecenas zmiany przepisu mówiącego o gromadzeniu danych o zatrzymanych dokumentach paszportowych byłaby nadmierna w stosunku do dzisiaj obowiązującej ustawy. Zgodnie z dzisiaj obowiązującą ustawą gromadzimy informacje o odmowie wydania paszportu i o unieważnieniu paszportu, ale brakuje nam w centralnej ewidencji informacji o tym, że dokument paszportowy został zatrzymany. Nie powoduje to unieważnienia tego paszportu, ale sprawia, że w tym czasie osobie nie przysługuje prawo do otrzymania kolejnego paszportu, bo po to jest zastosowany ten środek zabezpieczający, żeby osoba nie miała możliwości opuścić kraju. Propozycja pana mecenas niejako powtarzałaby konieczność zamieszczenia jeszcze raz informacji o tym, że paszport jest zatrzymany i nie można wydać innego dokumentu paszportowego.

Kolejna kwestia. Odesłanie wprost do art. 277 kodeksu postępowania karnego mówiłoby również o gromadzeniu informacji o zastosowaniu środka zapobiegawczego jako takiego o zakazie opuszczania kraju, o co w tym przypadku nie chodzi. Można wyłącznie odmówić wydania paszportu wtedy, kiedy jest wniosek o unieważnienie,

wniosek o odmowę, bądź też nie wydawać kolejnego paszportu, jeżeli ten dokument jest zatrzymany na czas określonego postępowania. Dlatego prosimy o przyjęcie tego projektu w kształcie zaproponowanym w ustawie uchwalonej przez Sejm.

Jeżeli chodzi o kwestię momentu, w którym są likwidowane te linie papilarne, to sprawa ta była przedmiotem naszych rozważań w ministerstwie. Pierwszym momentem, który wydawał się najrozsądniejszy była data odbioru przez osobę tego dokumentu. Ale ponieważ zdarzają się czasem przypadki nie odbierania wyprodukowanych dokumentów paszportowych, które mają ważność dziesięć lat, to de facto utracilibyśmy tę ideę nie przechowywania linii papilarnych, ponieważ faktycznie byłyby one przechowywane. Najlepszy moment jest wtedy, kiedy organ paszportowy odbiera wyprodukowany, spersonalizowany dokument, taką informację odnotowuje w systemie, o czym mówi rozporządzenie o ewidencjach paszportowych, bo taki obowiązek na nim spoczywa. Przygotowujemy system tak, że automatycznie bez ingerencji urzędnika te linie będą kasowane. Prosimy w związku z tym o utrzymanie tego zapisu w takim kształcie.

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Czy kogoś zainteresowała poprawka Biura Legislacyjnego? Nie.

W takim razie głosujemy.

Kto jest za przyjęciem ustawy bez poprawek? (4)

Jednogłośnie za.

Pan senator Rulewski był chętny na bycie sprawozdawcą.

(*Senator Jan Rulewski*: Tak.)

Dziękuję bardzo.

Punkt drugi naszego posiedzenia: ustawa o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o cudzoziemcach, druk senacki nr 569.

Tym państwu, których nie dotyczy ten drugi punkt, serdecznie dziękuję, ale chyba dotyczy wszystkich.

Prosiłbym przedstawiciela strony rządowej o bardzo syntetyczne zreferowanie istoty zagadnienia.

Szef Urzędu do spraw Cudzoziemców Rafał Rogala:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Panowie Senatorowie!

Projekt ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zmianie ustawy o cudzoziemcach ma na celu dostosowanie naszego prawa do regulacji zawartych w rozporządzeniu Rady nr 2252/2004. Rozporządzenie to ma zastosowanie do paszportów i dokumentów podróży, których okres ważności nie jest krótszy niż dwanaście miesięcy. W związku z tym konieczne jest opracowanie przepisów umożliwiających pobieranie od cudzoziemców odcisków linii papilarnych w celu umieszczenia ich w dokumencie podróży przewidzianym w konwencji dotyczącej statusu uchodźcy sporządzonej w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. i dokumenty te są wydawane cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy na okres ważności dwóch lat.

Projekt ustawy określa przede wszystkim pojęcie danych biometrycznych, przez które należy rozumieć wizerunek twarzy i odciski linii papilarnych pobieranych w celu umieszczania w dokumentach podróży przewidzianych w Konwencji Genewskiej w formie elektronicznej. W przedmiotowym projekcie również przyjęto założenie, że od cudzoziemca, który uzyskał status uchodźcy organ, czyli szef Urzędu do spraw Cudzoziemców pobierze dane biometryczne celem umieszczenia ich w tymże dokumencie. Przedmiotowy projekt ustawy dokonuje również zmian w ustawie o cudzoziemcach z dnia 13 czerwca 2003 r. Zmiana ta ma na celu wprowadzenie zakazu udostępniania odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca w celu ich zamieszczenia w dokumencie podróży przewidzianym w Konwencji Genewskiej, a przetwarzanych w rejestrze stanowiącym część zbioru systemów rejestrów „System pobyt”.

W projekcie ustawy ustalono, że dokumenty podróży przewidziane w konwencji genewskiej wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane. Przewidywany termin wejścia w życie przedmiotowej ustawy to 29 czerwca 2009 r. Konieczne jest tutaj dostosowanie przepisów ustawy do prawa Unii Europejskiej w jak najszybszym możliwie terminie przy jednoczesnym zachowaniu stosownego *vacatio legis* niezbędnego na zapoznanie się z nowymi regulacjami i przygotowanie ich do stosowania. Uzasadnienie merytoryczne jest tożsame z uzasadnieniem podanym tutaj przez panią dyrektora Hellich, więc tego tematu pozwoliłbym sobie nie rozwijać. Bardzo dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Otwieram dyskusję.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos?

Senator Zbigniew Romaszewski:

Kiedy i komu nie udostępnia się tych danych? Bo ja tego nie zrozumiałem.

Senator Piotr Wach:

W szczególności tym różnym biurom. To znaczy tu w tym opisie jest – może strona rządowa odpowie – że Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, różnym podmiotom krajowym, które mają prawo wglądu do danych paszportowych. Ale może państwo odpowiedzą precyzyjniej.

(*Szef Urzędu do spraw Cudzoziemców Rafał Rogala*: Przepraszam. Jeśli mógłbym prosić o...)

Senator Zbigniew Romaszewski:

Komu się nie udostępnia tych danych o odciskach?

Szef Urzędu do spraw Cudzoziemców Rafał Rogala:

Już wymieniam. Danych tych zgodnie ze stanowiskiem Komisji nie powinno się udostępniać podmiotom innym aniżeli tym, które wykonują zadania dotyczące właśnie

tego dokumentu. Są to następujące podmioty: Policja, organy Straży Granicznej, szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, szef Agencji Wywiadu, szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego, minister obrony narodowej, minister właściwy do spraw finansów, minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw zagranicznych, Rada do spraw Uchodźców, sąd, sąd administracyjny, prokurator, wojewoda, konsul, szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego, szef Służby Wywiadu Wojskowego i komendant główny Żandarmerii Wojskowej.

(Senator Zbigniew Romaszewski: Ileż jest tych instytucji, Chryste Panie...)

(Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz: Bo tyle mamy.)

(Senator Zbigniew Romaszewski: Może by jeszcze coś powołać?)

(Wesołość na sali)

(Głos z sali: Ostatnio podzieliliśmy jedną na dwie, to przybyło.)

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Czy ktoś chciałby zabrać głos w dyskusji?

Biuro Legislacyjne, króciutko.

Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu

Szymon Giderewicz:

W opinii Biura Legislacyjnego ta ustawa nie budzi zasadniczych zastrzeżeń. Biuro Legislacyjne zwraca uwagę na pewną niekonsekwencję terminologiczną w ramach ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy o cudzoziemcach oraz szeregu innych ustaw, w tym ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej. Wszystkie te ustawy posługują się pojęciem „odcisków linii papilarnych”, jedynie ustawa o dokumentach paszportowych posługuje się pojęciem „odcisków palców” tak samo jak rozporządzenie unijne regulujące kwestie danych biometrycznych i Konwencja Genewska dotycząca statusu uchodźców. Tak że ta niespójność terminologiczna w ramach systemu istnieje, są to te same pojęcia inaczej określane. Wydaje się, że w ramach przyszłych prac legislacyjnych powinno to zostać ujednolicone. Biuro Legislacyjne zwraca również uwagę na czasowe utrzymanie w mocy dotychczasowego rozporządzenia wydanego na podstawie ustawy, które nie dotyczy sposobu pobierania danych biometrycznych i zamieszczania ich w dokumentach podróży. Nowe rozporządzenie, które ma zastąpić dotychczasowe, będzie określało ten sposób pobrania i zamieszczenia w dokumentach.

Bez przepisów rozporządzenia wydaje się, że ustawa nie ma szans zostać zastosowana w tym zakresie. Tak że w opinii Biura Legislacyjnego art. 3 ustawy tak naprawdę sygnalizuje pewną możliwość wystąpienia luki. Oczywiście jeżeli ministerstwo wcześniej wyda takie rozporządzenie, nie będzie tego niebezpieczeństwa. Jedyna propozycja poprawki Biura Legislacyjnego zmierza do ujednolicenia przepisów ustawy poprzez dodanie wyrazu „dokument” przed wyrazem „podróż”. Jest to poprawka ściśle redakcyjna. Dziękuję bardzo.

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Czy ktoś z państwa senatorów chciałby przejąć tę poprawkę redakcyjną?

Senator Piotr Wach:

Chciałbym zabrać głos w tej sprawie. Mnie się wydaje, że dobrze byłoby zapytać rząd, bo uwaga jest słuszna. Tam są trzy punkty: w dwóch pierwszych punktach jest „dokument podróży”, a w trzecim punkcie jest tylko „dokument”. Z drugiej strony to wtedy musiałoby przejść przez Sejm, którego posiedzenia teraz nie ma, a ustawa ma wejść w życie 29 czerwca. To jest drobiazg. Trudno mi stwierdzić, czy warto to zmieniać.

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Proszę króciutko.

Szef Urzędu do spraw Cudzoziemców Rafał Rogala:

Bardzo dziękuję.

Bardzo słuszna uwaga, Panie Senatorze. Faktycznie można byłoby doprecyzować to pod względem legislacyjnym. Aczkolwiek proszę zauważyć, iż zarówno konwencja... to znaczy ustawa odwołuje się do dokumentu wymienionego w konwencji genewskiej. Konwencja genewska wymienia w art. 28 jako jedyny dokument, który nakazuje uregulować przepisami krajowymi, dokument podróży cudzoziemca. Nie ma żadnej wątpliwości, iż chodzić będzie tylko i wyłącznie o ten dokument. W związku z tym nie rodzi to żadnych konsekwencji merytorycznych. Co do zasadności formalnej, legislacyjnej, przyznajemy rację, aczkolwiek konsekwencje są takie, jak pan senator tutaj zwrócił uwagę, no i ustawa raczej nie mogłaby wejść w życie z dniem 29 czerwca.

Zastępca Przewodniczącego Krzysztof Piesiewicz:

Dziękuję bardzo.

Na posiedzeniu jest obecna pani z helsińskiej fundacji. Witam panią i przepraszam, że wcześniej pani nie przywitałem. Cały czas miała pani prawo zabrać głos. Tak że...

(Ekspert w Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka Karolina Rusiłowicz: Tak, rozumiem. Wypowiedzieliśmy się pisemnie i nie mam uwag.)

Dobrze. Dziękuję bardzo.

W takim razie głosujemy.

Kto z panów senatorów jest za przyjęciem ustawy bez poprawek? (4)

Jednogłośnie za.

Pan senator Swakoń wyrażał ochotę zostania sprawozdawcą.

(Senator Piotr Wach: Ja jestem Wach.)

Senator Wach. Przepraszam bardzo. To już wszystko.

Dziękuję uprzejmie.

Zamykam posiedzenie komisji.

(Koniec posiedzenia o godzinie 15 minut 35)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851